

Áldozó Krisztián

Ötvenhattyú

L. B. emlékére

(I.)

(Halladi András – egyetemi hallgató)

Egy új rekviem ritmusa: lánctalpak gördülése,
 Esőáztatta pergő vakolat, sáros csizmák csoszogása
 Utcahossznyira hangzó lélegzetvételek.
 Jaj Istenem, félek ebben a dalban, ez a csönd csont-hideg.
 Az alvadt vértől és sártól megfeketedett szanitécököpenyért
 Áldalak. Hova rejtsem az apró marokpisztolyt?
 Hogy mondják azt az orosz mondatot? Lőnek, lőnek.
 Bennem lőnek, vagy merre? Messze, ugye messze.
 Már nincs miért, már csak éhség van. Emlékek sincsenek.
 Hol van a Balaton, a mozi, hol az a lány? El akartam venni
 Feleségül. Hogy is hívták? Lőnek. Éles csőrű hattyúk,
 Szaggatják a levegőt. Bármerre repülnek, mindig a fülem
 Mellett suhannak. Valahol kiabálnak. Suttogjatok nekem,
 Suttogjátok, hogy nyertünk. Simogassatok meg. Régen nem
 Aludtam. Én még sosem aludtam életemben. Dúdoljatok egy
 Altatót nekem, oroszul is lehet. Takarjatok be, vigyetek el aludni.
 Rákosi a válaszom. Bármit kérdeztek, az vörös. A tej vörös, a
 Fű vörös, az ég vörös. Hajnal van. A Balatonon hattyúkat néztem
 Egyszer. Vagy álmodtam, vagy azóta sem vagyok ébren. Bárcsak
 Ébren lehetnék. Ébresszetek fel, kérek egy bögre vörös tejet.
 Hideg a fal, de magamhoz ölelendő. A hattyúk még hidegebbek.
 Egy sarok. Jaj Istenem, egy sarok. Menetelnek...menetelnek az utcán.
 Mindjárt ideérnek, ahol én vagyok.
 Nem emlékszem a nevedre kedves, hattyúnak foglak elnevezni.
 "Nye sztreljájetye!" "Nye sztreljájetye!" "Nye sztreljájetye!"
 Ordítom és kilépek. Felém, felém rohannak. Térdre esek
 A félelemtől. „Imperialiszt”, „Fasiszt”- kiabálják. A tej vörös,
 Rákosi - nyöszörgöm magam elé. A gyomrom egy marék hideg jég,
 A szívem percek óta nem dobog. A tiszt parancsot ad. Részegek.
 Kétszer mellé, harmadszorra sorozat. Egy hattyú, két hattyú,
 Három hattyú...
 A Balatonon hattyúkat néztem
 Egyszer. Vagy álmodtam, vagy azóta se vagyok ébren.

(II.)

(Bélényi József- örsvezető)

A családjával együtt nyugatra ment. Hiányzott neki.
 Mi a mennybe disszidálunk. – próbáltuk felvidítani.
 Szenesvödörrel ment neki egy vonalnak. Hattyúnak becéztük.
 Zsákos temetést kapott, nem mondtunk érte imát.

Ötvenen haltak meg a Corvin közben aznap.
Küldtem a lánynak táviratot. Nem válaszolt, talán nem kapta meg.
Nem akartam belegondolni, hogy összevérzett kabátzsebében a zsebkendő,
Vajon az övé volt-e. Aznap megértettem, milyen üres is valójában
A zászlóink közepe.

(III.)

(Káltai Béla - szanitéc)

Olyan volt, mint egy fehér hattyú. Alig tizennyolc éves, hirtelen, becsületes. Mindennap csokoládét akartam adni neki. (Imádta a csokoládét.) Az idősebb ápolónők megszólták apró mellét, suta mozdulatait. Folyton szoknyáját igazgatta, mint aki szégyelli vékony lábait. Egyszer kávéztunk együtt. Napját sem tudom. A cukrait az ötvenes szobában fekvő fiúnak adta. A doktor úr mesélte, hogy mindig énekel a mentőautóban. Aznap ő volt ügyeletben. Ott ült az orvos mellett, amikor a tank eltalálta a mentő oldalát. (Egy munkás szerint a jármű úgy hajlott meg, mint egy harmonika.) Az autó kigyulladt. Kitántorgott, hogy kirángassa a beteget, de egy sortűz elvitte a bal lábát. Az összeégett, megfeketedett testeket csak este tudtuk elhozni, amikor elcsendesedtek az utcák. Sosem feledem el a szeme fehérjét. Olyan volt, mint egy színe változott hattyú. Sosem akartam tudni a nevét.

(IV.)

(Szathmári László - végzős gimnazista)

Mert egész életem hasonlana meg.
Lassan meneteltünk. Egy nő énekelt a
Fejünk felett. Vállainkon fémesen csillogó
Elhatározás. Legelől ment egy ember
Tiszta, kemény tekintetét magasba emelve.
Ő volt a zászlónc. Nem féltünk az utcák
Sarkain. Nem fenyegettek tetőablakok.
Leheletünk lassan szállt fel, nyugodtan,
Méltóságteljesen, mint a megnyugvás.
Boldog voltam. Mellettem barátom,
Halladi Andris dúdolt és átölelte
Kedvesét, aki a maga előtt tolt
Babakocsiba temette szemét. A házak tetején hattyúk ültek. Ötven hattyú. Nem számoltam meg, de
Tudtam.
Apám és anyám szemben a Bródy Sándor utca
Második emeleti ablakából integetett
Felém. Rázta őket a büszkeség, a szebb jövő nyugodt
Kivárása. Egyre erősödött a kiáltozás. Először
Apa hallotta meg, aztán Andris. Összecsuklott
Az egész menet.
Lassan nyitottam ki a szemem. Fegyverropogást
Hallottam a Bródy utca felől. A szobában mindenki
Öltözött, fogta ócska vadászpuskáját és sietett az örs-
Vezetőhöz. Andris épp a bakancsát húzta.
„Szue, Szue, hosszú ez.” - mondta inkább magának, mint nekem,
majd felkelt és azzal az utánozhatatlan, görnyedt-sánta járásával
elindult az ajtó felé,
az egyetlen fényforrás felé.